

ТАЪМИНИ ШУҒЛ ВА СОҲИБДАРОМАД НАМУДАНИ ЧАВОНОН, ДАСТГИРИИ ТАШАББУСҲОИ ОНҲО — ДАР МАРКАЗИ ТАВАҶҶУҲИ ДОИМӢ

24 феврал дар қароргоҳи Кўксарой мулоқоти Президент Шавкат Мирзиёев бо чавонон баргузор гардид.

Дар воҳури тавассути студияҳои Қароқалпоқистон, вилоятҳо ва шаҳри Тошканд зиёда аз 60 ҳазор чавонон иштирок намуданд.

Сарвари давлат ҳозиринро самимона хайрамақдам гуфта, таъкид намуд, ки беш аз 22 миллион чавони кишвар неруи бузурги иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва сиёсий мебошанд. Гуфта шуд, ки роҳбарони тамоми сатҳҳо бояд дар самти бозомӯзи забонҳои хориҷӣ ва касбу ҳунар, ҷалб ба варзиш, дастгирии ғоя, лоиҳа ва стартапҳои чавонон, соҳиби ҷойи қор ва даромад намудани онҳо боз ҳам ғайр анал намоянд ва ҳақ яқ писару духтарро бе таважҷуҳ нагузоранд.

Дар натиҷаи имкониятҳо, ки дар давоми солҳо фароҳам гардиданд, чавонони мо дар олимпиадаҳои байналмилалӣ фанӣ 66 медали тилло, 147 нуқра ва 221 биринҷӣ ба даст овардаанд. Шумораи донишҷӯёне, ки дар донишгоҳҳои бонуфузи чавон, аз ҷумла Гарвард, Йел, Принстон, Колумбия, Корнелл тахсил доранд, аз 500 нафар, теъдоди писару духтароне, ки дар муассисаҳои тахсилоти олии шомили ТОП-100 таълим мегиранд, аз 3,5 ҳазор нафар афзуд.

63 лоиҳаи стартап, ки чавонони мо офаридаанд, ба бозорҳои ИМА, Кореяи Ҷанубӣ, Британияи Кабир ва Аморотӣ Мултитаҳиди Араб роҳ ёфтаанд. Варзишгарони чавон дар мусобақаҳои байналмилалӣ соҳиби 720 медали тилло, 671 нуқра ва 854 биринҷӣ гардиданд. Имрӯз соҳибкории чавон 35 фоизи аҳли тичорати кишварро ташкил медиҳанд.

Ба ҳамин далел, беҳуда нест, ки Ўзбекистон дар Индекси Ҷаҳонии рушди чавонон чун яке аз кишварҳое, ки босуръат пеш меравад, эътироф шудааст. Соли қорӣ дар шаҳри Тош-

канд таъсис ёфтани қароргоҳи асосии Ҳаракати чавонони ҷаҳон барои сулҳ, дар шаҳри Самарқанд баргузор гардидани Конфронси 12-уми глобалии аъзои парламонҳои чавонон, ҷамоиши байналмилалӣ стартапи "Take Off" ва Олимпиадаи 46-уми ҷаҳонии шоҳмот, ин мақомро боз ҳам мустаҳкам менамояд.

Сарвари давлат таъкид кард, ки ҳар сол 600 ҳазор чавон ба бозори меҳнат ворид мегардад ва то соли 2030 ин нишондиҳанда ба 1 миллион хоҳад расид. Аз ин рӯ, фароҳам овардани шароит барои чавонон ҷиҳати дарёфти қори мувофиқ ба қобилият ва шавқмандӣ чун масъалаи муҳим арзёбӣ шуд.

Тибқи натиҷаи пурсиш миёни чавонон, аз се як ҷиссаи онҳо хоҳиши соҳибкор шудан доранд.

Таъкид гардид, ки соли гузашта барои таъмини шуғли чавонон ба бонҳо ва Агентии қорҳои чавонон 400 миллион доллар ҷудо гардид, дар доираи барномаҳои «Тичорати чавонон» ва «Қадам ба оянда» 15 ҳазор чавон фаъолияти соҳибкории худро ба роҳ монда, 50 ҳазор нафарро бо ҷойи қор таъмин намуданд.

Эълон гардид, ки ҳаҷмун идомаи ин қорҳои дастгирии соҳибкории чавонон 200 миллион доллари иловагӣ ҷудо мешавад.

Имкониятҳои маблағгузори васеъ мегардад: ҳаҷми кредит барои чавононе, ки худро бо шуғл фаро мегарданд, аз 100 миллион то 300 миллион сӯм зиёд карда мешавад. Барои лоиҳаҳои соҳибкории чавон то 10 миллион сӯм кредит пешниҳод хоҳад шуд. Дар лоиҳаҳои стартапи инноватсионӣ то 100 ҳазор доллар сармоягузори иҷозат дода мешавад.

Барои чавононе, ки ба кушодани филиал бо роҳи гирифтани франшиза аз брендҳои маҳаллӣ, ки дар бахши хидматрасонӣ ва хӯроквории умумӣ беш аз 1000 ҷойи қорӣ таъсис додаанд, завқ доранд, бастаҳои мусоиди маблағгузори қорӣ мегардад.

Аз соли қорӣ Барномаи «Соҳибкории оянда» оғоз гардид, ба соҳибкории чавон тақдими кредити 15-фоизӣ ба муҳлати 7 сол роҳандозӣ мешавад. Бахусус, ба чавононе, ки худро бо шуғл фаро гирифтаанд, бидуни гарав то 20 миллион сӯм, ба онҳое, ки таҷрибаи соҳибкории доранд ва тичорати худро оғоз менамоянд, то 300 миллион сӯм, барои ононе, ки меҳондари фаъолияти худро густириш диҳанд, то 2 миллиард сӯм ва ба соҳибкоро, ки дастикам 5 хатмунандаро ба қор мегарданд, то 10 миллиард сӯм кредит дода мешавад.

Ҳаҷмунин, таъкид гардид, ки 30 фоизи чавонон, ки нав ба соҳибкории шуғл мекунанд, аз сабаби набудани малакаҳои тичоратӣ бо мушкилӣ рӯ ба рӯ мешаванд. Аз ин рӯ, дар ҳар як минтақа «Инкубатори тичорати чавонон» таъсис дода мешавад, ки хидматҳои маҷмуурӣ бобати омӯзиши соҳибкории, таълими ғоя ба тичорат, муҳосибот, бонқдорӣ, маркетинг ва ворид шудан ба бозорҳои дохилӣ ва хориҷӣ пешниҳод мекунанд.

Гуфта шуд, ки донишгоҳҳои бонуфузи хориҷӣ барои ҳамкории ҷиҳати таълими чавонон ба соҳибкории дар асоси таҷрибаҳои пешқадам омодаанд ва таслим гирифта шуд, ки Барномаи «Соҳибкории насли нав» барои омӯзиши ҳақди ақал 40 ҳазор чавон ба тичорат роҳандозӣ мешавад. Барои лоиҳаи ҳазор нафар чавони бехтарине, ки барномаро бому-

вафқият хатм мекунанд, барои се сол то 200 миллион сӯм қарз бо фоизи 7 дарсад дода мешавад.

Ҳар сол озмуни «Соҳибкории чавон» гузаронида шуда, барои ба бренд табдил додани 100 лоиҳаи бехтарин аз бунёди «Ёшлар венчур» то 1 миллиард сӯм ҷудо мегардад.

Аз 1 марти соли қорӣ барои соҳибкории чавон, ки нав ба қор шуруъ мекунанд, хароҷоти хидматҳои давлатии марбут ба пайвастишавӣ ба инфрасохтор аз ҷисоби Ҳазинаи соҳибкории чавонон пардохт карда мешавад.

Дар самти ташаббусҳои иҷтимоӣ таҷрибаи истироҳатгоҳи фароғири «Фикратро бигӯ (Voice Up)» густириш ёфта, аз рӯйи дар ҳар як минтақа гузаронидан ва фаро гирифтани ҳазор нафар чавонон, инчунин, бо иштироки ташаббусҳои бехтарин дар шаҳри Самарқанд таъсис додани истироҳатгоҳи байналмилалӣ инклюзивии чавонон гузошта шуданд.

Дар доираи лоиҳаи «Рушд ва пешрафт (Upshift)» низ имсол дар бахшҳои медиа, дизайн, хунармандӣ, истеҳсол ва инноватсия озмуноҳо гузаронида мешавад. Барои маблағгузори 40 стартапи бехтарин 2 миллиард сӯм ҷудо мегардад.

Аз рӯйи дар асоси талаби қорфармоён нав кардани барномаҳои таълими, густириш додани фароғири бо таълими дуали ва бехтар кардани пойгоҳи моддиву техникӣ дар техникумҳо вазифаҳо баён гардиданд.

Ба мактабҳои техникӣ низ мисли донишгоҳҳо иҷозат дода мешавад, ки «spin-off» боз намоёнд ва барои лоиҳаҳои стартапи донишомӯзон то

1 миллиард сӯм ҷудо мегардад. Соли қорӣ барои донишомӯзони техникамуҳо низ дар асоси барномаи «Коркун ва сабаҳат нам (Work and travel)» имкони тӯли 6 моҳ дар хориҷ қор кардан ва даромади иловагӣ ба даст овардан фароҳам мегардад, барои хароҷоти роҳқирои иштирокдорон қарзо ҷудо карда мешавад.

Таъкид гардид, ки механизми дастгирии чавонони дорои сертификати забонҳои хориҷӣ натиҷаи мусбат дода, шумораи чавонони сертификатдор аз 600 ҳазор нафар афзудаст, 72 ҳазор омӯзгор, ки забонҳои хориҷиро муқаммал медонанд, омода гардидааст. Шумораи марказҳои таълими хусусӣ се баробар афзуд, аз 38 ҳазор зиёд шудааст.

Ташаббуси таъсиси Иттиҳодияи марказҳои таълими хусусӣ дастгири ёфта, соҳибкоро, ки биноҳои худро ба марказҳои узви ин иттиҳодия ба иҷора медиҳанд, аз пардохти андозаи даромад ва фоида, ки аз иҷора ба даст меоянд, озод мегардад. Ҳаҷмунин, таҷрибаи барои таълими ихтисос ба марказҳои пешрафтаи таълимӣ фирмистодани омӯзгори чунин муассисаҳо роҳандозӣ мешавад.

Дар доираи барномаи «Кӯмак» барои густириш фаъолияти марказҳои омӯзиши забонҳои хориҷӣ дар минтақаҳои дурдаст ва камаҳолӣ то 300 миллион сӯм қарзи бефоиз тақдими мегардад. Марказҳои таълими минтақаҳои дурдаст андозаи иҷтимоӣ ҳамаҷониба ба андозаи 1 фоиз ва омӯзгори андозаи даромадро 7,5 фоиз пардохт мекунанд (ҳозир 12 фоиз).

Барои марказҳое, ки дар минтақаҳои чавонони оилаҳои ниёзмандро роғон таълим медиҳанд, имтиёзҳои иловагӣ дода мешавад: аз пар-

дохти андозаи замин ва молу мулк озод гардида, нисфи хароҷоти коммуналӣ ҷуброн карда мешавад. Андозаи даромад ва андозаи иҷтимоӣ, ки барои омӯзгори пардохт мегардад, ба шакли «кешбек» баргардонда мешавад.

Ба фаъолияти ихтиёрӣ (волонтерӣ) эътибори алоҳида дода шуд. Дар натиҷаи фароҳам гардидани заминаҳои ҳуқуқӣ дар мамлақати шумораи ихтиёрӣ чавон панҷ баробар афзуд, теъдоди онҳо дар самти экология, хидматрасонии тиббӣ, таълим ва кумак дар ҳолатҳои фавқулодда аз 100 ҳазор нафар гузаштааст.

Бо мақсади рушди ҳаракати ихтиёрӣ таъсиси Шӯрои васоят ва дар назди Агентии қорҳои чавонон ташкили «Фонди дастгирии волонтерӣ» ба нақша гирифта шуд. Ба ин фонд ҳамасола аз бҷети давлатӣ 20 миллиард сӯм ва иловатан аз бҷетҳои маҳаллӣ 3 миллиард сӯмӣ ҷудо карда мешавад. Аз ҷисоби ин маблағҳо ба лоиҳаҳои ихтиёрӣ то 100 миллион сӯм грант дода шуда, низоми холгузори тавассути «қорти фаъолияти иҷтимоӣ» қорӣ мегардад.

Дар ҷамъомад масъалаҳои дастгирии оилаҳои чавон ва тарғиби фарҳанги китобхонӣ низ баррасӣ шуданд.

Гуфта шуд, ки дар доираи Барномаи ипотекаи манзил барои оилаҳои чавон қисми фоизи кредит, ки аз 14 дарсад зиёд аст, аз ҷисоби бҷет пардохт карда мешавад.

(Давомаш дар саҳ.2).

Сурати Хидмати матбуоти Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон.

ПРЕЗИДЕНТИ ЎЗБЕКИСТОН САРВАЗИРИ БЕЛАРУСРО ҚАБУЛ КАРД

Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев Сарвазири Ҷумҳурии Беларус Александр Турчинро, ки бо сафари расмӣ дар кишвари мо қарор дорад, қабул намуд.

Дар оғози мулоқот меҳмони олимпиакони саломи самимӣ ва таманноҳои неки Президентии Беларус Александр Лукашенко ба Сарвари давлати мо расонд.

Масъалаҳои мубрами тавсеаи минбаъдаи муносибатҳои бисёрҷанбаи Ўзбекистон ва Беларус дар доираи татбиқи мувофиқаҳои сатҳи олий баррасӣ шуданд.

Бо қаноатмандӣ зикр гардид, ки сатҳи балоанди ҳамкоро, пеш аз ҳама, дар соҳаи савдои иқтисод ба даст омадааст. Тибқи натиҷаҳои соли гузашта гардиши мол 25 дарсад афзоиш ёфта, ба қариб 1 миллиард доллар расид.

Ҳамкории қорхонаҳои пешсаф дар соҳаҳои авиациятнок низ васеъ мегардад.

Зарурати ташкили рўномаи нави иқтисодӣ аз ҷисоби пешбурди лоиҳаҳои муштарак дар соҳаҳои мошинасозӣ, электротехника, дорусозӣ, санаоти насосҷӣ ва хӯрокворӣ, кишоварзӣ ва дигар самтҳо таъкид гардид.

Ҳаҷмунин ба зарурати фаъолсозии робитаҳои байниминтақавӣ ва мубодилаи фарҳангиву гуманитарӣ ишора гардид.

Ў.А.

МУНОСИБАТ ҲИҶОЗИ ҲАР ЯК ҚАТРА ОБ — КАФОЛАТИ СУБОТИ КИШВАР

Имрӯз инсоният дар давраи бисёр мураккаб ва пурозмоиш зиндагӣ дорад. Дар чунин шароит, бахусус масъалаи об ва омилҳои стратегие табдил ёфтааст, ки бо суботи глобалӣ, амнияти озуқаворӣ ва тақдир наслҳои оянда бевосита алоқаманд аст. Дар воқеияти имрӯза, ки тағйирёбии иқлим, афзоиши аҳолӣ ва зиёд шудани фишор ба захираҳои идома дорад, муносибат ба об сатҳи муносибат ба тараққиро муайян мекунанд. Имрӯз сарфаю сариштакорӣ нисбат ба об ба масъулияти умумибаршарӣ табдил ёфтааст.

Дар кишварамон ба ин самт ҳаҷмунин бахше аз Стратегияи рушди дарозмуддат муносибат мекунанд. Дар солҳои охир, бахусус дар соҳаи кишоварзӣ, масъалаи истифодаи самаранокӣ об ба сатҳи сиёсати давлатӣ бардошта шуд. Дар самти қорӣ намудани технологияҳои сарфакунондаи об, навсозии инфрасохтори обёрӣ, тақими механизмҳои дастгирии давлатӣ ва бехтар намудани ҳолати мелиоративии заминҳои обёршаванда вазифаҳои афзалиятнок муқаррар

карда шудаанд. Пешниҳодҳои наво, ки чанде пеш ба роҳбарии давлати мо дар бораи истифодаи оқилонаи захираҳои об ва васеътар қорӣ намудани технологияҳои сарфакунондаи об муаррифӣ шуданд, идомаи мантиқии қорҳо дар ин самт мебошанд. Рақамҳои нишон медиҳанд, ки имрӯз масоҳати заминҳое, ки дар онҳо технологияҳои сарфакунондаи об қорӣ шудаанд, ба 2,6 миллион гектар расида-

аст. Ин тақрибан 60 фоизи заминҳои обёршавандаро ташкил медиҳад. Ҳол он ки то соли 2017 ин нишондод ҳамагӣ 19 ҳазор гектар буд. Аз ҳама муҳимаш, дар натиҷаи қорҳои анҷомдодашуда ҳар сол миллионҳо метри мукааб об сарфа мешавад. Ин на танҳо самарои иқтисодӣ, балки барои суботи экологӣ низ аҳамияти бузург дорад.

Марраҳои пешгузошташуда низ бузурганд. Дар солҳои наздик фароғири технологияҳои сарфакунондаи об боз садҳо ҳазор гектар зиёд гардид, ҳиссаи умумӣ то 80 фоиз расонда мешавад. Ин ислохот барои фермероне, ки дар минтақаҳои аз лиҳози таъминоти об мушкилдошта фаъолият доранд имкони иловагӣ фароҳам меорад ва шароитро барои кишти тақорӣ муҳайё мекунанд.

(Давомаш дар саҳ.2).

ТАЪМИНИ ШУҒА ВА СОҲИБДАРОМАД НАМУДАНИ ЧАВОНОН, ДАСТИРИИ ТАШАББУСҲОИ ОНҲО — ДАР МАРКАЗИ ТАВАҶҶУҲИ ДОИМӢ

(Аввалаш дар сах. 1).

Тавассути Бунёди «Русди фарҳанги китобхонӣ» ба нависандагони боистеъдод фармоиши эҷодӣ дода шуда, дар давоми як сол ҳар моҳ 20 миллион сӯм ҳаққи қалам пардохт мегардад. Ҳамчунин, нисфи ҳарчотӣ тарҷума ва наشري бӯхтарин осори хоричӣ ба забони ўзбекӣ ва адабиёти миллӣ ба забонҳои хоричӣ ҷуброн карда мешавад.

Вазифа гузошта шуд, ки то оғози соли нави тахсил маҷмуаи 100 асари бӯхтарин омода ва ба ҳамаи мактабҳои таълимӣ расонида шавад ва хонандагони китобхона аз ҳама ғайрӣ бо муқофоти 10 миллион сӯм ҷаҳздорӣ гарданд.

Ба соҳибкоре, ки китобхона, «book safe» ё мағозаи китоб таъсис дода, дар як моҳ беш аз 10 ҳазор нусха китоб мефурӯшад, барои се сол то 1 миллиард сӯм бо фоизи 7 дарсад сӯда дода мешавад.

Ҳамчунин, барои зудтар ба ҷамъият мутобиқ гардидани ҷавононе, ки аз муассисаҳои иҷроӣ ҷазо баргаштаанд, лоихаи «Имкони дуюм» оғоз мегардад. Дар доираи он шароит фароҳам оварда мешавад, ки онҳо тавассути курсҳои фишурдаи 8-12-

моҳа аз рӯи барномасозӣ, веб-дизайн, муҳандисии компютерӣ, дигар касбу забонҳои хоричиро омӯзанд ва соҳиби кори сердаромад гарданд.

Дар анҷоми мулоқот роҳбари давлат бо ҷавонон суҳбат карда, пешниҳод ва ташаббусҳои онҳоро оид ба соҳаҳои гуногун шунид.

Дар идомаи чорабинӣ ҳисоботи маъсулони низ шунда шуд.

Дар қорҷуби мулоқот бо ҷавонон, ки 24 феврал дар қароргоҳи «Кўксарой» баргузор гардид, Президент Шавкат Мирзиёев бо тақдироти ғолибони лоихаи «Бӯхтарин стартап дар соҳаи технологияҳои рақамӣ» — «President Tech Award» шинос шуд.

Озмуни «Бӯхтарин стартап дар соҳаи технологияҳои рақамӣ» аз соли 2023 аз ҷониби дирексияи Парки технологияи маҳсулоти барномавӣ ва технологияҳои иттилоотӣ бо дастгирии Вазорати технологияҳои рақамӣ баргузор мешавад. Фонди умумии ҷоиша 1 миллион долларро таъсис медиҳад.

Дар оғозин барҷастатарин лоихаҳо дар самти зехни сунъӣ, технологияҳои иҷтимоӣ, MicroSaaS ва AdTech, технологияҳои молиявӣ ва соҳибкоре, барномаҳои бозӣ, инчунин дар самти махсус — ҳақатон интихоб карда мешаванд.

Агар дар мусобиқаи аввал зиёда аз чор ҳазор нафар иштирок карда бошанд, то соли 2025 шумораи онҳо ба шаш ҳазор расидааст. Шумораи дастаҳо аз 444 то 862 афзудааст.

Ғолибони озмун ба Сарвари давлатамон дар бораи стартапҳои худ, афзалиятҳо ва истифодаи амалии онҳо маълумот доданд.

— Мо омодаем шароити заруриро фароҳам оварем, то стартапҳои хурд ба лоихаҳои бузург ва бизнеси даромадвар табдил ёбанд. Барои ин бояд бо ҳар як стартапер муқолама барқарор карда, ба ў ёри зарури расонаи шавад, — гуфт Президент.

Таъкид шуд, ки аз ҳисоби дастгирии манфиатҳои ҷавонон барои касбҳои оянда замина гузошта мешавад ва ба стартапҳои ҷавонони мо кишварҳои хоричӣ низ тавачҷуҳи зиёд дорад.

Президент, бо ишора ба он ки маблағгузори дастгирии стартапҳои афзоиш дода мешавад, тасвияҳои худро нисбат ба он иброз намуд, ки дар қароргоҳи соҳа ва самтҳои нигоҳи тоза ва ғояҳои нави ҷавонон бештар талабот дорад.

Ў.А.

БЕШ АЗ 160 МУРОҶИАТ БАҶРАСӢ ШУД

Қабули сайёри ҳоқими вилояти Намангон Шавкатгон Абдуразақов дар бинои «Қабулхонаи халқӣ», ки дар ноҳияи Давлатодов ҷойгир шудааст, ташкил карда шуд. Роҳбари вилоят бо мақсади фароҳам овардани имкониятҳои қулай бо ҳар як мууроҷияткунанда суҳбат намуд.

Шаҳрвандон бо беш аз 160 мууроҷият - оиди масъалаҳои таъмири роҳҳои дохилӣ, бартарараф намудани

беқорӣ, хидматрасониҳои коммуналӣ, қумаки моддӣ барои кредити таълимӣ, таъаббат, соҳиби хонаву ҷо шудан,

расми қардани ҳуҷҷатҳои кадастр ва сохтмон қумак пурсиданд.

Дар қараёни қабул иҷроӣ амалии мууроҷиятҳо ба масъулони соҳаҳо таъин карда, иҷроӣ он ба назорат гирифта шуд ва аз тарафи роҳбари вилоят супориш дода шуд, ки масъулони соҳаҳо ҳақсон ба ҷойҳои рафта, онҳоро омӯзанд.

Шоҳида ДАМИНОВА, мухбири «Овози тоҷик» дар вилояти Намангон.

ОЁ ХАРИТАҲОИ МАКТАБӢ ВОҶЕИЯТРО ДУРУСТ ИНЪИКОС МЕКУНАНД?

Дар мавзӯи муҳим

Саволе ба вучуд меояд, ки имрӯз дар Ёзбекистон омӯзгори фанни ҷуғрофия бояд чӣ гуна бошанд? Аксари хонандагони мактаб метавонанд номи телефониҳои нав ё барномаҳои рақамӣро ном баранд, аммо ҳангоми пурсиш дар бораи ўкӯнус, қитъа, дарё ё кӯҳҳои бузурги ҷаҳон дастуро меҳуранд. Ин ҳолат тасодуфӣ нест. Он нишон медиҳад, ки дар таълим аз як занҷири муҳими маърифатӣ дур шудаанд. Ин занҷир харита мебошад. Зеро маҳз харита аст, ки тамоми ин донишхоро ба як низоми воҳид мепайвандад. Бе харита маълумот пора-пора менамояд ва ҷаҳон дар зехни хонанда шакли муназзам намегирад.

Агар аз хонандаи имрӯз пурсанд, ки чанд ўкӯнус вучуд дорад ё фарқи байни ўкӯниси Ором ва Атлантика дар чист, аксар вақт ҷавоб норавиш аст. Ҳол он ки ўкӯнусҳо танҳо он нестанд. Онҳо иқлим, обуҳаво, бод, боришот ва ҳатто иқтисоди ҷаҳонро муайян мекунанд. Масалан, қараёнҳои ўкӯнусӣ сабаб мешаванд, ки Аврупои Ғарбӣ нисбат ба ҳамон арзҳои ҷуғрофии Канада гармтар бошад. Бе фаҳмиши харита ва ҷойгиршавии ўкӯнусҳо, ин воқеият барои хонанда танҳо як ҷумлаи китоб менамояд, на дониш.

Хамин ҳолат дар бораи қитъаҳо низ дида мешавад. Бисёр хонандагон медонанд, ки Африқо гарм аст, аммо намедонанд, ки чаро он қитъа аз ҳама бештар нури Офтоб мегирад. Ё медонанд, ки Осиёи Бузургтарин қитъа аст, аммо тасаввур намекунад, ки чӣ гуна гуногуноии табиӣ ва иқлимӣ он аз Ҷопон то

кури таҳлили, дониши васеъ ва методҳои муосир доранд, бешак меафзояд.

Дар кишварҳои пешрафта чун дар ИМА, Фаронса, Кореяи Ҷанубӣ, Чин, Туркия маҳз барои пешгирӣ аз ҷунин иштибоҳҳо дар мактабҳои харита бо методҳои кавӣ омӯзонда мешавад. Хонанда на танҳо харитаро мебинанд, балки онро таҳлил мекунанд, ҷаро сарҳадҳои тағйир ёфтаанд, ҷаро муноқишаҳо дар минтақаҳои гуногун рух медиҳанд, ҷаро захираҳои табиӣ сӯи сӯи давлатҳоро дигар мекунанд. Имрӯз вазии сиёсии ҷаҳон, ҷангҳо, муҳочират, бӯҳронҳои иқлимӣ бидуни фаҳмиши харита умуман дарк намешавад. Харита хонандаро водор мекунанд, ки ҷаҳонро ҳамчун як низоми мураккаб бубинанд.

Масъалаи ҷиддии дигар — фарқи байни харита ва глобус. Глобус шакли воқеии Заминро нисбатан дуруст нишон медиҳад, дар ҳоле ки харита маҷбур аст сатҳи гирдо ба ҳамин табдил диҳад. Аз хамин сабаб, дар бисёр харитаҳои Гренландия аз Хиндустон ё Австралия калонтар менамояд, ё кишварҳои шимолӣ бузург нишон дода мешаванд (дар асл хурд мебошад). Агар омӯзгор инро шарҳ надиҳад, хонанда гумроҳ мекунанд, ки ҷаҳон воқеан чунин аст. Ин ҷо на танҳо хатоӣ ҷуғрофӣ, балки хатоӣ ҷаҳонбинӣ ба вучуд меояд.

Масъалаи дигар — донишҳои таърихӣ ва ҷуғрофӣ, ки бе харита маънои худро гум мекунанд. Имрӯз бисёр хонандагон намедонанд, ки номи кишвари Колумбия аз номи Христофор Колумб гирифта шудааст, ё намефурӯсанд, ки чаро қитъаи Амрико

Салоҳиддин ҶАҲОНГИРЗОДА.

ҶИФЗИ ҶАР ЯК ҚАТРА ОБ — КАФОЛАТИ СУБОТИ КИШВАР

(Аввалаш дар сах. 1).

Ҷиҳати ҷолиби диққат он аст, ки раванд дигар танҳо ба дастгирии умумӣ маҳдуд намешавад. Механизмиҳои нав пешниҳод мешаванд: муайян кардани андоз ва маблағи субсидияи вобаста ба дараҷаи таъминот бо об, табиқӣ коэффисиенти баландтар дар минтақаҳои мушкил, пешаки ҷудо намудани субсидияи барои ташаббускоре, ки бо маблағи худ технологияи ҷорӣ менамоянд. Чунин муносибат низоми дастгирии одилона ва ҳадафмандро ташаккул медиҳад.

Ҳамчунин, табиқӣ обҳои қатрагӣ ва дискретиро танҳо бо баъзе навъҳои зирот маҳдуд накарда, ҷорӣ гардидани тартиби тақдими субсидияи барои заминҳои ғалладона низ тавачҷуҳи фермеронро зиёд мекунанд. Амалиёти пушонидани як қисми ғолибон кредит ва ҷудо намудани маблағҳои қарзӣ пеш аз мавсим — аз моҳи ноябр бошад, ба кори нақшавӣ мусоидат менамояд.

Ҳамчунин, ҷорӣ намудани тартиби додани субсидияи барои истифодаи обҳои қатрагӣ ва дискретӣ на танҳо дар баъзе навъҳои зирот, балки дар заминҳои ғалладона низ тавачҷуҳи фермеронро бештар мекунанд. Пушонидани қисми ғолибон кредит ва ҷудо кардани маблағҳои қарзӣ аз моҳи ноябр — пеш аз мавсим ба кори нақшавӣ мусоидат менамояд.

Масъалаи сифат ва натиҷа низ дар қанор нанамоанд. Акунан ташкилҳои пудратӣ, ки технологияҳои обсарфакунадорро насб мекунанд, ўҳдалдоранд, ки на камтар аз ду сол қарорат ва панҷ сол хизмати сервисӣ пешниҳод намоянд. Хусусан он чиз ҷолиби диққат аст, ки аз баҳри равиши кӯҳнаи «наб қардем ва рафтем» барномада, низоми самаранокӣ дарозмуддат ба кор дароварда мешавад.

Низоми назорат мувофиқи талаби замон тағйир меёбад. Мисли ҳисобкунаҳои «ақлнок»-и об, низоми иттилоотӣ рақамӣ, мониторинг бо дрон, истифодаи камераҳои на-сбшаванда ҳангоми санҷиш, ки ин ҳама шаф-

фофиятро афзоиш медиҳанд. Яке аз қоидаҳои муҳимтарин ин аст, ки ба ҳамаи субсидияи гирифта, технологияи сарфакунадаи об насб карда, аз он истифода накардан ба сифати истифодаи ҳисобкунадаи об баҳо дода мешавад. Ин дар навбати худ ба мустаҳкам кардани интизом мусоидат мекунанд. Ҳамчунин, ташаббуси озод қардани мақомоти танзимкунанда аз пардохти бӯҷи давлатӣ ҳангоми мууроҷият ба долгоҳҳо дар баҳсҳои марбут ба насби технологияҳои сарфакунадаи об ба таъмини қонуният дар ин бахш хизмат хоҳад кард.

Масъалаи қадриҳо тақягоҳи ҳамаи ислоҳот аст, гӯем муволиға нахоҳад шуд. Аз ин нуқтаи назар, дар доираи лоихаҳо чун «Мактаби обмон» баланд бардоштани малакаи ҳазорҳои мухтассис ва фермер, омӯзиши таҷрибаи пешқадами хоричӣ ҳамаҷангии технологияро бо дониш таъмин мекунанд.

Бояд қайд кард, ки иштироки парламент ва вақилон дар ин раванд нақш ва масъулияти худро дорад. Ҳамаи мо инро эҳсос мекунем. Тавассути пурсишҳо дар маҳал ва мулоқотҳо бо деҳқонон ва истифодабарандагони об, мо мустақиман мушқилодро меомӯзем ва таҳлилҳо мегузаронем. Илова бар ин, дар ин раванд пешниҳоди оид ба тақдими қонунгузори дар ин соҳа, тақвияти имтиёз ба кафолатҳо, ҳифзи манфиатҳои соҳибкореҳои бовичрон низ таҳия карда мешавад.

Имрӯз як ҳақиқати зиндагӣ беш аз пеш собит мегардад: ҷомеае, ки обро ҳифз мекунанд — ояндаи худро ҳифз мекунанд. Ин масъала дигар танҳо бо самарани иқтисодӣ ё ҳосилнокии ҳисоб карда намешавад. Он ба ҳосилнокии замин, даромади аҳолии деҳот, амнияти озуқаворӣ ва тавозуни экологӣ робитаи мураккаб дорад. Аз ин рӯ, ҷорӣ намудани технологияҳои сарфакунадаи об, қарор додани равиши илмӣ ва идораяи замонавӣ талаботи таъхирнопазирӣ рӯз аст.

Ҳилола ЮСУПОВА, депутати Палатаи қонунгузори Олий Маҷлис.

ЭҶТИРОМ БА ШОИРИ ЗУЛЛИСОНАЙН

Дар Маркази ахбору китобхонаи ба номи Пушкини вилоят бахшида ба 75-солагии шоири зуллисонан Нормурод Каримзода ва рӯнамои китоби «Бо ҷашми дил»-и ӯ чорабини фарҳангӣ тахти унвони «Ватан... Ишқ... Ҷаёт...» баргузор гардид.

Дар анҷуман аҳли илму фарҳанги Самарқанд, муҳлисони қаломӣ бадеъ, ёру дӯстони соҳибҷашн, шогирдон вақилони ростоноҳи ахбори ширкати варзидан.

Директори китобхона Зебунисо Шодиева, роҳбари шӯбаи тоҷикии Иттифоқи нависандагони вилоят Асадулло Исмоилова, собиқ муҳаррири рӯнамои «Овози Самарқанд» Озод Ҳамидзода, профессор Аслиддин Қамарзода ва ди-

гарон дар бораи мақом ва ҷойгоҳи шоир суҳан ронда, ба соҳибҷашн комёбиҳои нав ба нав таманно намуданд.

Чорабинӣ бо сурӯдиҳои дилнишини сарояндагон ба шеърҳои Н. Каримзода идома ёфт.

Зоҳир ҲАСАНЗОДА, мухбири «Овози тоҷик» дар вилояти Самарқанд.

Инсон ва табиат

ОЛАМИ ТАБИАТИ ПАЙҒАМБАРАРАЛУ КЎҶИТАНГ

Вилояти Сурхондарё бо табиати мафтункор, манзараҳои дилфиреб, кӯҳҳои сарбафалак ва дарёҳои шӯхаш ҳар як бинандаро мафтун мекунанд. Аз ин табиати зебову дилрабо баробари баҳра бурдан онро муҳофизат кардан ва баҳри беҳбудиву ободии он кӯшиш намудан низ фарз аст ва бояд вазифаи ҳар инсонии солимақл бошад. Маҳз ба ин хотир мамнӯғҳо ҳама тасарруфи давлат ташкил мегарданду табиати зинда ҳифз карда мешавад. Яъне, мақсади асосии мамнӯғҳо аз нобудшавӣ ҳифз намудани олами ҳайвонот ва набототи як ҳудуди муайян ва омӯختану таҳқиқ қардани табиати зинда мебошад.

Мамнӯғҳои давлатии Сурхон аз ду майдони мустақил иборат буда, соли 1986 дар натиҷаи муттаҳид намудани мамнӯғҳои Пайғамбаралар ва Кӯҳитанг ташкил гардидааст. Ба мамнӯғҳои Пайғамбаралар бошад, ҳанӯз соли 1960 бо қарори ЮНЕСКО асос гузошта шуда буд. Агар мамнӯғҳои Кӯҳитанг дар қисми шимолӣ-ғарбии ноҳияи Шеробод ҷойгир бошад, Пайғамбаралар дар қисмати шарқии Кӯҳитанг, аниқтараш дар соҳили дарёи Ому ҷойгир аст.

Худуди мамнӯғҳои Кӯҳитанг 24583 гектарро ташкил намуда, аз сатҳи баҳр дар 850 то 3157 метр баланд мебошад. Дарёҳои шӯхи Лайлақон ва Қизиллолмасоии худуди он ба олами табиату сокинони атроф оби ҳаёт ато менамоянд. Дар ин мамнӯғҳо қуллаҳои баланд, дараҳои тангу бориқ, сойҳои калону хурд хеле бисёр буда, онро хушманзара ва ҷаззоб мекунанд. Алаҳхусус, аксҳои одамону ҳайвоноте, ки дар санҷиҳои дараи Зараутоӣ ҳаққонӣ шудаанд, диққати сайёҳону бостоншиносонро ҷалб месозанд. Мувофиқи маълумоти мутахассисони соҳа он таърихи 15 ҳазорсола дорад.

Майдони арҷаҳои доимо сарсабзи навъҳои туркистонӣ ва зарафшонӣ Кӯҳитанг 8033 гектар, зарани туркистонӣ 104, бодомӣ Бухоро 891, санҷид 183 гектарро ташкил менамояд. Бодомӣ талху ширин, pistaи хандон, зардолу ва чормағз, саксавул ва ҳар гуна буттаҳои пасту баланд дар ин мавзъ хеле бисёранд. Дар худуди мамнӯғҳо 810 намуди олами растаниӣ, гулу гиёҳҳо ба қайд гирифта шудааст. Аз ин 810 навъ 29-тоаш ба Китоби сурх ворид шудааст. Дар бағали сою кӯҳҳо силвосини Туркистон, морхӯр, гург, рӯбоҳ, харгӯш, ҳар гуна морҳои паҳнак ва қариб 130 навъи занҷаруна зиндагӣ мекунанд. Яъне мамнӯғҳо аз олами ҳайвоноту наботот хеле ғанист.

Пайғамбаралар низ дорони олами рангини ҳайвоноту наботот буда, 8 километр тӯл ва 5 километр арз дорад. Масоҳаташ 3044 гектарро ташкил мекунанд. Ин ҳудуд асосан аз ҷангал ва тӯқайзор иборат аст. 970 гектари он ҷангалзору қисми бокимонда аз навъҳои дигари олами наботот таркиб ёфтааст. Дар тӯқайзор хонгули Бухоро, ҳуки ёбӣ, гурбаи қамиш, ҷайраи хинд, навъҳои гуно-

гуни хазанда ва паррандаҳо мавҷуданд. Дар асрҳои XII-XIII Пайғамбаралар зиёратгоҳи муқаддас будааст. Ривоят мекунанд, ки дар ҷазира яке аз пешвоёни дини ислом дафн шудааст. Дар болои қабри ӯ масҷиди Зулкифл бунёд гардидааст ва аз ин боис ба он Пайғамбаралар ном додаанд. Маълум аст, ки мамнӯғҳо аз тарафи нозирони идораҳои муҳофизати табиат қатъиян ҳифз карда мешаванд. Зеро нобуд қардани табиати зинда худ бар зарари инсон аст. Бурдани дарахтону растаниҳои шифобахш боиси ҷӣ хисороте мешаванд, равшан мебошад. Афсӯс, ки мо аксаран оқибаҳои нохуши зарари ба табиат оварданамонро дарк намекунем, ё онро ноҳидда мегирем. Барои манфиат ва кайфияти ақлаҳзаинаи хеш ҳам табиат ва ҳам худро ба вартаи ҳалокат мебарем. Ҳол он, ки агар ба табиат оқилона муносибат намоём, аз он бештар манфиат мебинем.

Дар ҳақин маврид нақл кардани воқеаеро аз саргузашти худ ҷоиш дониستم. Соли гузашта бо гурӯҳи дӯстони эҷодкор хостем барои истироҳат ба Кӯҳитанг равем. Зеро таърифи ин

ҷоро бисёр шунда, боре наҳидда будем. Мардуми муқимӣ он мавзъро Тангдара мегуфтаанд. Огози дара, воқеан хеле танг аст. Дарёи ҷайранд калон, метавон ҷойҳои бузург гуфт, аз миёни нара қабри буд. Дароро деворкӯҳҳои баланд иҳота кардаанд. Аз таги деворкӯҳ то соҳили дарёча анбӯҳи дарахтон. Ҷарчанд гармо табиатро ба ҳазон моил қарда буд, дара ҳанӯз тароват ва файзи хоса дошт, дилҳоро ба шавқу завқ меовард. Сайёҳон бисёр буданд. Онҳо дар зери дарахтон ба ҳаловат дам мегурифтанд. Аз сердолу дарахти мавзъе аён буд, ки касе онҳоро намебуррад. Одамон ҳезумро бо худ оварда дар ҷойи салқин истироҳат карда мераванд. Болотари дара васеътар буда, фароғатгоҳҳо бунёд шудаанд. Мо ҳам дар ҷое қарор гирифтем. Ногоҳ ақ селла қаб аз ҷое парида омаду дар қарибӣи мо, ба хиромидану хондан пардохтанд. Мо аз ин манзара хеле хушол шудем. Сокинони он ҷо Сафар Раҳимовро ба сӯҳбат қарда пурсидем, ки об дар ин кӯҳҳо оху хаст? Ӯ бо табассум иброз дошт, ки охувар дар қарибӣҳои деҳа миёни молу рамаҳои мардум наҳаросида, бемалол қарида

мегарданд. Ростӣ, бовар накардем. Аммо ҳангоми бозгашт шоҳиди манзараи аҷиб шудем. Се бузи кӯҳӣ бо бузғолаҳои худ аз дарёчаи аз мо таҳминан 20-25 метр дур об меҳурданд. Моширо қадри роҳ нигоҳ дошта, ба тамошо пардохтем. Онҳо аз мо наҳаросида бемалол обашонро хурданду ҷониби кӯҳ равон ва машғули чаридан шуданд. Мо чун ҳеҷгоҳ охуварро дар рӯи рӯи худ наҳидда будем, аз тамошои ин манзара хушқол гардидем. Яке аз рафиқон, шарқшинос Носири Қурбоназар ғолибан сӯйи ман нигариста, гӯё «мана ба шумо исбот» мегуфт.

Ин воқеа гувоҳи он аст, ки агар ба табиат дӯстона муносибат кунем, он ҳамеша ба мо манфиат хоҳад овард, сурурбахш хоҳад буд.

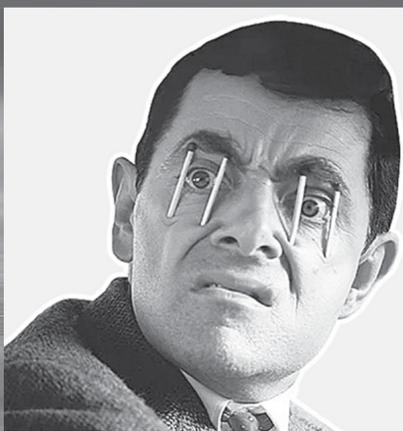
Биёед, табиатро дӯст дорем, эъвоз намоём ва ҳамеша хифозатгараш бошем.

Олим ПАНЧИЗОДА, хабарнигори «Овози тоҷик» дар вилояти Сурхондарё.

ЧАРО ДОНАҲОИ ГҮГИРД КАМАНД?

Мушоҳида ва мулоҳиза

«ХУДАШ ЯК ДОНА ГҮГИРД БОШАД...»

Солҳое, ки кўдак будем, дар деҳа зуд-зуд барқ хомӯш мешуд. Тобистону тирамоҳ аз кўфтагии даву този рӯз буд ё гарму ҷўши қор, дар як мижа задан шом ба субҷ мепайвастан, аммо рӯз шудани шабҳои тўлонии зимистон хеле мушкил буд. Аз ин рӯ, бо бародару хоҳарон ҳар ҳел бозиҳо, чун байтбарак, номгўяк, сангбозӣ ва чистонгўй мекардем. Гоҳ-гоҳ боии «Гўгирдҷўби кӣ бештар?»-ро низ мебозидем.

Дар ин бозӣ куттиҳои нави гўгирдро интиҳоб ва баъд донаҳои даруни онро мешумурдем. Шумораи донаи гўгирди кӣ бештар бошад, ҳамон голиб мегардид. Ҳамзамон, аз гўгирд хоначаву мошинҷаҳо месохтем. Кам-кам дар хотир дорам, ки ҳамон вақт аксар куттиҳо аз 36 то 45 дона гўгирд доштанд.

Чанд рӯз пеш бо ахли оила аз бозиҳои аёми кўдакӣ ёд кардем. Ҳамроҳи фарзандон чанде аз онҳоро бозидем: боии «Гўгирдҷўби кӣ бештар?»-ро ҳам. Лекин аз ҷи бошад, дар аксар бастаҳо 32, 33 дона гўгирдҷўбуду ҳалос. Боз чанде аз онҳо бесифату қорношоям. Ҳамин вақт хисси кунҷобии касбӣ боло гирифта ба ширкати истеҳсоли он диққат кардам. Саргарми ҷустуҷў будам, ки як дўстамон занг зад. Кўтоҳ ҳолпурсӣ намуда, хоҳиш кардам, то акси бастаи гўгирдҳои хонаашонро бо иловаи шумораи ҷўбҷаҳои онҳо фиридад. «Чӣ гап? Тинҷи?» пурсид, ки гуфтораш оҳанги таъҷуб дошт. «Дарқор» гуфтам. Чанде нагузашта расми гўгирд ва шумораи онҳоро тавассути телеграм фиридад. Дар онҳо, ки бо тамғаи «JEEP» истеҳсол шуда буданд, низ 30, 31, 32 дона гўгирдҷўбуду будааст.

Ба худ андешидам, ки оё истеҳсоли ин воситаи муҳими рўзгор стандарти ягонаи муайян дорад? Аслан он ҷи гуна бояд истеҳсол шавад? Дар ин раванд истеҳсолкунандагон бояд ба ҷи ҳел талаботи техникӣ риоя намоянд?

ТАЛАБОТИ ИСТЕҲСОЛ

– Маҳсулоти гўгирд дар асоси талаботи Стандартҳои ГОСТ 1820-2001 истеҳсол мешавад, – иброз дошт сарвари шубъаи ҳифзи ҳуқуқи истеҳсолкунандагон дар бахшҳои савдо, хўроқвории умумӣ ва сайёҳии Кумитаи рушди рақобат ва ҳифзи ҳуқуқи истеҳсолкунандагони ҷумҳурии Абдураҳмон Раупов. – Ин стандарт соли 2001 дар доираи Шўрои байнидавлатӣ оид ба стандартизатсия, метрология ва сертификатсия (МГС) қабул шудааст ва дар Ўзбекистон, Русия, Беларус, Қазоқистон, Қирғизистон, Тоҷикистон, Арманистон, Озарбойҷон ва Молдова мавриди амал қарор дорад. Тибқи талаботи стандарт, дар куттиҳои ҷудогонаи гўгирд, ки дар шакли 4 (2/3) ҳастанд, миқдори ҷўбҷаҳои гўгирд бояд ҳадди аксар аз 40 то 60 дона ва ҳадди ақал аз 37 то 52 дона бошад. Сари гўгирд хангоми бо фишори муътадил ба сатҳи маҳсули дорои фосфор соиш додан, бояд бе барома-

дани шлак ё қатраҳои сўзон оташ гирад. Оташ бояд дар ҳолати уфқӣ аз сари гўгирд ба ҷўбаки он гузарад ва бидуни баровардани дуд бисўзад. Илова ба ин, дар бастаи гўгирд маълумот дар бораи номи маҳсулот, нишонҳои ин стандарт, номи истеҳсолкунанда ё тамғаи савдо ва маҳалли ҷўгиршавии он, номи кишвари истеҳсолкунанда ва нишонаи мутобикат барои маҳсулоти сертификатсияшуда бояд бошад.

Афсўс, дар бастаи гўгирдҳои мо, ки дар шакли 4 (2/3) истеҳсол шудаанд, чанде аз ин талабот риоя нашудаанд. Яқум, миқдори гўгирдҷўбҳо аз миқдори ҳадди ақали онҳо (аз 37 то 52 дона) ҳам камтар аст. Дувум, дар бастаи гўгирдҳои мо, ки ҳамаи талаботи стандартро қаноатмандона қоне кардаанд, ба тамағи савдо маълумоте нест. Сеюм, хангоми оташ гирифтани онҳо дуд баромада, бўйи гализ ба димоғ мезанад. Хуб, дар ин ҳолат ҷи бояд кард?

Бино ба таъкиди А.Раупов хангоми истеҳсоли гўгирд риоя накардан ба талаботи меъёр, бесифат истеҳсол намудани он мумкин аст ҳолатҳои нохушро ба миён оварад. Ҳамзамон, зарари моддӣ дар пай дорад. Аз ин рӯ, ҳар як истеҳсолкунанда зимни хариди маҳсулот ҳуқуқ дорад, ки аз фўрўшанда дар бораи меъёр ва қоидаҳои истеҳсоли маҳсулот маълумот талаб намояд. Мутобикати онро ба меъёрҳои санитарӣ-гигиенӣ, аз ҷумла радиологӣ ва зиддиэпидемиявӣ муайян кунад. Барои ҳаёт, саломати инсон ва муҳити зист бехатар будани инро мушаххас намояд.

– Ин талаботи ҳуқуқӣ дар модаи 12-уми Қонун «Дар бораи ҳимояи ҳуқуқи истеҳсолкунандагон» муқаррар гардидааст, – таъкид кард мутахассис. – Афсўс, ки аксар ҳамватанони мо «Худаиш як дона гўгирд бошад...» Чанд сўм меистад, ки донашро ҳисоб кунем» гуфта, ба чунин масъалаҳо беъътборӣ мекунанд. Лекин на бояд фаромўш кард, ки қонун таъйин гардидаанд. Яъне, ҷамъия-

зурғачи навишта нашудааст. Он барои ҳифзи ҳар як шаҳрванд, ҳар як харид, ҳар як воҳиди мол пешбинӣ шудааст. Вақте мо ҳисоб намекунем, намерурсем ва талаб наменамоем, онҳо низ бепароӣ мекунанд. Аз ин рӯ, моро зарур аст, то манфиатҳои ҳуқуқии худро донем ва дар ҳолати зарурӣ бояд талаб карда тавонем. Ва маҳз бо мақсади ҳифзи чунин ҳуқуқҳои истеҳсолкунандагон мо мунтазам чорабиниҳои санҷишвӣ назоратӣ мегузаронем. Аз ҷумла, дар қорноҳои истеҳсоли гўгирду субъҷҳои соҳибқорӣ.

Бино ба таъкиди қорони кумита дар натиҷаи чунин тадбирҳои назоратӣ соли гузашта як қатор ҳолатҳои қонуншиканӣ ошкор шудаанд. Аз ҷумла, дар рафти тадбирҳои санҷишвӣ, ки дар ҷамъиятҳои маъсулияташ маҳдуди «ATLAS-INVEST» ва «UP MATCH»-и шаҳри Тошканд гузаронида шудаанд, номувофиқ будани гўгирдҳои тамғаи «JEEP»-и истеҳсоли – аз 11 то 17 дона кам будани шумораи ҳадди ақали гўгирдҷўбо муайян гардидаанд. Яъне, ҷамъия-

ти «UP-MATCH» ба маблағи 150 миллион сўм маҳсулот фўрўхта, аз истеҳсолкунандагон 44 миллиону 700 ҳазор сўм маблағи изофӣ гирифтааст. Ҷамъияти маъсулияташ маҳдуди «ATLAS-INVEST» низ бо маблағи 66,5 миллион сўм гўгирд фўрўхта, аз истеҳсолкунандагон 20,5 миллион сўм маблағи барзиёд ситонидааст.

– Бо мақсади бартараф намудани ин камбудихо мо ба ҷамъиятҳои дастурҳои ҳатмӣ пешниҳод намудем, – илова кард А. Раупов. – Гўгирдҳои бесифатро аз нуктаҳои савдо ҷамъ овардем. Инчунин, ҷиҳати баргардонидани маблағҳои изофӣ ба истеҳсолкунандагон ё иваз намудани гўгирдҳои маҳсулоти босифат чорабиниҳои андешида шуданд. Дар натиҷа аз ҷониби субъҷҳои соҳибқорӣ зиёда аз 60 миллион сўм ба фоидаи истеҳсолкунандагон бозҳисоб карда шуд.

БА ҶОИ ОХИРСУХАН

Аҷаб нест, ки дар зиндагии ҳар яки мо чунин ҳолат рух дода бошад: дар дохили куттӣ боқӣ мондани танҳо як дона гўгирд. Маҳз дар ҳамон лаҳза арзиши як донаи онро бештар дарк мекунем. Бахусус, дар вазиёте, ки меҳмон дар хона аст ё аз нуктаҳои савдо дурем, ё ки ҳаво сарду шароити номувоид. Он вақт бо тамоми ҷаҳд ва эҳтиёткорӣ мекўшем, ки ҳамин як дона беҳуда насўзад. Воқеан, як дона гўгирд гоҳо кофист, то хона гарм, тамоми гарму лазизе омода, ҷой нўши ҷон шавад ва ё баръакс...

Дар охири меҳоме саволеро ба миён гузорем: оё Шумо ягон бор гўгирдҷўборо шумуред? Эҳтимол

не. Чун фикр мекунед, ки ин муҳим нест ва барои шумо фарқе надорад. Вале фарқ дорад. Зеро ҳар як дона ҳисоб аст. Ҳар камбудӣ маъсулият талаб мекунанд.

Пас, ҳозир куттиро бигиред гўгирдҷўборо шумуред ва агар каманд, ҳатман ба телефони бовари кумита – 1159 занг занед, то онро пайгирӣ намоянд. Зеро ин на танҳо ҳифзи ҳуқуқи шахсӣ, балки мавқеи шаҳрвандии шумост. Ва ин танҳо масъалаи гўгирд нест. Масъалаи муносибати мо ба адолат, қонун ва маъсулияти ҷамъиятӣ мебошад.

Фаридуни ФАРХОДЗОД, муҳбири «Овози тоҷик».

МАБЛАҒ ҶИ ГУНА БАРГАРДОНИДА МЕШАВАНД?

Дар ҳакин маврид савол пайдо мешавад: агар гўгирди истеҳсоли маҳаллӣ ё воридотӣ ба стандарт номувофиқ бошад, маблағе, ки барзиёд гирифта шудааст, ҷи ҳел ба харидорон баргардонидани мешавад?

– Мувофиқи қарори Девони Вазирон аз 28 ноябри соли 2002 «Дар бораи чораҳо оид ба густириши иштироки ҷомеа дар ҳимояи ҳуқуқи истеҳсолкунандагон» маблағе, ки истеҳсолкунанда (ичроқунанда, фўрўшанда) дар натиҷаи вайрон кардани қонунгузорӣ дар бораи ҳимояи ҳуқуқи истеҳсолкунандагон ба даст овардааст, бояд ба истеҳсолкунандагон баргардонидани мешавад, – афзуд А. Раупов. – Ва агар муайян намудани онҳо имконнопазир бошад, ин маблағ ба даромади бучети ҷумҳури гузаронида мешавад. Яъне, нахуст арзиши гўгирд, ки гайриқонунӣ фўрўхта шудааст, муайян мегардад. Баъд онҳо ба андозаи арзиши муайяншуда ба харидорон баргардонидани мешавад. Дар ҳолати гайриимкон гардидани дарёфтани истеҳсолкунандагон, бобати гузаронидани маблағ ба бучети ҷумҳури чораҳо андешида мешавад. Дар ин маврид меҳостам, нуктаеро алоҳида таъкид намоям: агар мо бо роҳҳои гуногуни таблиғотӣ, аз ҷумла тавассути воситаҳои ахбори оммавӣ дар бораи чунин талаботҳои истеҳсолу фўрўши маҳсулот – хоҳ он гўгирд бошад ё ҷи дигар, ба истеҳсолкунандагон маълумоти бештар диҳем, ҳуқуқи қонунӣ онҳоро фаҳмонем, истеҳсолкунандагон ва фўрўшандагон ҳам маъсулияти худро бештар эҳсос мекунанд ва мекўшанд то ба мардум маҳсулоти босифат ва ҷавобгў ба талаботи стандартро пешниҳод намоянд.

Бузургдошт

Дар ҳар даври замон дар саҳифаи таърихи матбуот чеҳраҳои ҳастанд, ки исми насаби онҳо на танҳо бо қалам, балки бо часорату матонатии шаҳрвандӣ ва эҳсоли маъсулияти бузург сабт хоҳад ёфт. Яке аз чунин шахсиятҳои фарзанди фарзонаи Самарқанд, журналисти варзида, тарҷумони моҳир шодравон Аҳмадҷон Мухторов буд, ки барои ӯ ҳақиқату адолат ва ошкорбаёнӣ муқаддасу гиромӣ буда, ба зехни шахсонаи курсинишини бидуни тарсу ҳарос бо қалами тез зарба мезад.

РҶЗНОМА – МАКТАБИ АДОЛАТ ВА САДОҚАТ

Вале сад дарег, ки устоди суҳан Аҳмадҷон Мухторов дар айни гаши пирӣ соли 2000-ум ба Ҳақ пайвастан. Агар дар қайди ҳаёт мебуд, ҳоло 90-солагии хешро ҷашн мегирефт. Ҷамъаи рўзномаи вилоти «Зарафшон» ба муносибати мавлудии собиқ муҳаррири худ китоби хотиротеро бо номи «Умринг олтин тарозуци», ки очерку мушоҳиба, мақолаву андешаҳо ва тарҷумани соҳибҷаҳо дар бар мегардад, ҷоп кард.

Рўзномаи асари мақур баргузор гардид, ки дар он ахли фарҳангу эҷод, хешу пайвандон, ҳамкорону шоғирдон ва ҳамдеҳагони Аҳмадҷон Мухторов ширкат варзиданд. Муҳаррири рўзномаи «Зарафшон» ва «Самарқандский вестник» Фармон Тошев таъкид намуд, ки раҳматӣ Аҳмадҷон Мухторов фаъолияти худро дар рўзномаи собиқ «Ленин йўли» (ҳоло «Зарафшон») аз вазиёти мусаҳҳеҳ оғоз намуда, то дараҷаи сардабир расидааст. Ҷамъун сардабири рўзномаи «Кишлоқ ҳаёти», сипас рўзномаи «Халқ сўзи» – «Народное

слово» фаъолияти пурсамар бурдааст. – Аҳмадҷон Мухторов аз онҳое на буд, ки барои курсии мансаб дари адолатро ба рўи мардум бандад. Ӯ исбот кард, ки журналист метавонад, бо қалам ва вичдон ҳақиқату адолатро дифоъ намояд, – гуфт ҳамдеҳаи соҳибҷашн Эркин Хоҷаев.

Инчунин раиси Шўрои намояндагони халқи вилоти Самарқанд Шўҳрат Неъматов, духтари собиқ қорманди рўзномаи «Зарафшон» Бобокул Имомов Дилбар Имомова, муҳаррири рўзномаи «Овози Самарқанд» Баҳодур Раҳмонов, набераи соҳибҷашн Азизабону ва дигарон ба суҳан баромада, ёди неки Аҳмадҷон Мухторов намуданд.

– Мо, хешу пайвандон аз чунин гиромидошт ва эҳтироми падари бузургворам сипосгузор ҳастем, – дар поёни тадбир иброз дошт духтари соҳибҷашн Озода Мухторова.

Зоҳир ҲАСАНЗОДА, хабарнигори «Овози тоҷик» дар вилоти Самарқанд.

АМАЛИ ХУБ ҶИҚМАТ ДОРАД

Солҳои ҳаштодуми асри гузашта. Аммаҷонам, ки бо амри тақдир сокини шаҳри Гиждувон шуда буданд, баноҳи хонаву ҳавлишон сўхту барои азнав барқарор кардани ҳуҷҷатҳои зарурӣ, аз ҷумла, гувоҳномаи таваллуд ба зодгоҳ омаданд. Дар ин ҳусо ба бойгонии ноҳия мурочиат кардем, ки дар он ҷо ба ҳуҷҷате чашман афтод, ки дар он то соли 1955 аслияти мо тоҷик сабт шуда буданд, инчунин ҳасмиягон низ. Бо ҳакин асоси шиносномаамро иваз карда, дар он аслиятро «тоҷик» сабт кунонидам. Бо ҳамроҳии ман муаллим Гийёс Ақромов низ чунин кард.

Хуллас, рўзе барои гирифтани шиносномаи нав ба шўбаи қорҳои дохилии ноҳия рафтем. Мудирӣ шўба, шодравон Ҳаққул Саксонов ба кўче рафта будаанду андаке интизорӣ қилидем. Баноҳи лейтенанти ҷавоне наздамон ҳозир шуд «кумакатон лозим», – гуфт ва моёнро ба дафтари қориаши даъват кард. Дар рўи миз яқто яқрублии СССР, қориб ҳакин миқдор тағта ва шишаҷи нодор меистод. Ҷавони таҳминан 23-

24-солаи сарбараҳна дар курси менишаст. Лейтенант аз киси сарисинагӣ дар халтанчи селлофан ҷизеро бароварду: – Ман нозири худуди истиқомати ин ҷавон ҳастам. Ин ҷизро ҳакин шаб зани ин баҷа оварда ба ман дод, – ба селлофанхалтанчи ишора карда гуфт ӯ. Ноғир моро водор кард, ки ба акти пешакӣ иншошуда имзо гузорем. Ман навиштаҳои уро хонда баромада, дар

поёнаш навиштам, ки: «То омадани мо ин акт иншо шуда будааст. Селлофани хокаи сафеддорро ҳодим аз киси сарисинаи ростӣ худаш баровард, аз киси ҷавон не». Ва имзо гузоштам. Гийёсҷон низ «навиштаҳои Темировро тасдиқ менамоям», гўён имзо гузошт.

– О-о, қорро расво қардетон, – фиғони лейтенант баромад. ... Аз байн солҳо гузашт. Рўзе ба таҳририяти радиои ноҳия хабар омад, ки ҷавоне аз Тошкандшаҳр омада, барои ҳамдеҳагонаш ройгон бази Наврўзро ташкил кардааст. Сармуҳаррирамон, шодравон Абдулло Раҳмонов бандаро аз ҷи форишод. Бо чанд тан мўсафеддону вакилони деҳа суҳбат карда, таралдули боғашт мекардам, ки модари он марди соҳаватпеша омада гуфт, ки пас аз нашидани ӯроки наврўзӣ ба баргаштани ман рухсат меодаанд. – Ба шумо писарам қорре доштасту таъин кард, ки уро надида намерафтаед, – илова кард модар.

Ҳисси кунҷобии голиб омаду нишастам. Баъди лаҳзаҳо соҳибӣ маърақа омаду оқсақолон дуо гуфта, сарпўши деро кушоданд. Баъди таом вакили деҳа микрофони гирифта, бандаро ба давра хонд. Бо ҳайратӣ тамом ба давра баромадам. Вақил ҷомеи аёллўдхтеро ба китфам гузошту гуфт, ки:

– Ин кас сабаб Ҳабибуллоҷон аз ҳаби муқаррарӣ ҳалос шуданд. Пас ба пойтахт рафтанду соҳибӣ дару манзил шуда, имрўз бо мову шумо Наврўзро пешвоз мегиранд. Ба давра ҷавонмарде омаду бандаро ба оғўш қашид. – Чеҳраи шумо ёздаҳ сол инҷониб пешӣ назарам буд. Худоро шукр, ки имрўз шуморо ёфтам... Ман он воқеаи нохушро қориб фаромўш карда будам. Ҳатто он мардро нашинохтам. Аммо ба қоргоҳ бо тўҳфа баргаштам.

Алимурод ТЕМИРОВ, ноҳияи Шифирқони вилоти Бухоро.

МУАССИСАИ КҶҶНА НАВ ШУД

Дар ноҳияи Уйҷи муассисаи давлатии таълими томактабӣ ба фаъолият шурў кард.

Дар доираи таъбиқи барномаи сармоягузорӣ дар маҳаллаи Гулбоғ муассисаи давлатии таълими томактабӣ рақами 46, ки соли 1976 барпо шуда буд, аз нав сохта, ба истифода дода шуд. Барои қорҳои сохтмон 3,6 миллиард сўм маблағ харҷ гардид.

Муассисаи нав барои 120 ҷойи пешбинӣ шудааст ва дар биное, ки ба талаботи замонавӣ пура ҷавоб медиҳад, ҳаммаи шароит ва қулайиҳо фароҳам оварда шудаанд. Дар маросими кушода-

шавӣ ҳокими вилоят, нуруниён, маъсулони соҳа ва вакилони фаъоли маҳалла иштирок намуданд. Муассисаи нав нафақат ба кўдакон, балки ба падару модарони онҳо низ шодмонӣ бахшида, тўҳфаи муносиб шуд. Албатта, ин қулайҳо ба таълиму тарбияи насли наврас низ аҳамияти калон дорад. Дар муассисаи таълими ҷорӣ қордани «Таҷрибаи Ҷопон» оғоз ёфт.

Шахло МАМАДҶОНОВА, вилоти НАМАҶОН.

Мувофиқи қарори Президенти ҷумҳури «Дар бораи чорабиниҳои оид ба рушди маданияти китобхона ва баланд бардоштани шавқи аҳоли ба мутолиаи китоб» аз 15 январӣ соли 2026 дар кишварамон тарғиби васеи маданияти мутолиа, афзоиши нашру тарҷуманоҳи нав, баланд бардоштани тавачҷуҳи аҳоли, баҳусус ҷавонон ба китоб, инчунин таъмин намудани китобхонаҳо ва муассисаҳои таълими бо адабиётӣ соҳавно касбӣ ҳамчун вазиёти афзалиятнок муайян гардидааст. Дар доираи иҷрои қарори мақур 10-15 феввали соли ҷорӣ дар шаҳру ноҳияи вилоти Сурхондарё бо иштироки беш аз 37 ҳазор нафар ҷавонон даврари худуди озмунӣ «Еш китобхон» баргузор гардид. Дар ҷамъабастии озмун дар Маркази ахбору китобхонаи вилоти ба номи Адиб Собир Термизӣ маросими ҳавасмандгардонии 150 нафар китобхони фаъол баргузор шуд.

Хидмати матбуоти ҳокимияти вилоти Сурхондарё.

ТЕАТРИ ВИПОЯТИ СУҒД ДАР НАМАНҒОН

Санъаткорони театри ба номи Камоли хучандии вилояти Суғди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба вилояти Намангон бо сафари хунарӣ омаданд. Солҳои охир суҳан гуфтан дар хусуси ҳамкорӣ ва дӯстӣ байни Ўзбекистон Тоҷикистон ба воқеаи одатӣ табиқ ёфт. Зеро ба шарофати иродаи қатъии сиёсӣ ва сиёсати дурандешидаи президентҳои ду мамлакат ҳамкориҳои гуногун ва робитаҳои дӯстонаи мо ба зинаи нав бардошта шуданд.

Санъаткорони театри давлатии мазҳака ва мусиқии ба номи Камоли Хучандии вилояти Суғд бо сафари эҷодӣ ба вилояти Намангон омаданд. Меҳмононро дар ҳудуди «Поп – Навбунёд», ки дар ноҳияи Поп воқеъ аст, вакилони ҷамоатӣ, қўҳансолон ва ҷавонҳо бо нону намак ва рақсу суруҳҳои дилнишони пешвоз гирифтанд. Онҳо давоми ду рӯз дар ҳудудҳои тоҷикинишини ноҳияи Чуст ва ҳатто, дар театри лўхтаки вилоят, ки дар ин ҷо тоҷикони ноҳияҳои Намангон, Косонсой, Поп ва Чуст ҷамъ омаданд, ба тамошобинони қалонсол намоишномаи «Қарзи вичдон» ва ба хурдтаракон намоиши «Хубони нозпарвар»-ро пешкаш намуданд. Намоишномаи драмавии «Қарзи вичдон», ки ба қалами адиб Султон Сафар мансуб аст, дар бораи писари сардори милиса Камол аст, ки дар муҳити хатарнокӣ қинояткорӣ меафтад. Камол ба гурӯҳи роҳзанҳо ҳамроҳ шуда, ба дуздиву ғорат даст мезанад. Падар, ки вазиғаи пурмасъулият дорад, дар моаври муҳаббат ба фарзанд ва адолат мемуонад. Ин интихоб барои ҳар ду оқибатҳои вақтинӣ меоварад ва бо ҳукми зиндон анҷом меёбад... Намоишномаи тамошобиноро водор мекунад, ки инсон

дар мақоми масъулият, ҳудудҳои муҳаббатӣ хешованди роҳи дурустро интихоб кунад, соҳибирода бошад. – Воқеаҳои намоишнома хеле таъсирбахшанд ва аз ҷиҳати тарбиявӣ аҳамияти қалон доранд. Онҳо водор мекунад, ки падару модарон бобанди тарбияи фарзанд масъулияти худро фаромӯш накунад, ҷавонон низ роҳи дурусти ҳаётро пеш гиранд, – меғуяи соқини деҳаи Варзи Ҳабибҷон Гафуров. Ҳангоми суҳбат аз роҳбари театр, Аълоҷии фарҳанги Тоҷикистон Эҳсон Ҳомидов таассуроти ӯро дар бораи ин сафари эҷодӣ пурсидем. – Шодем, ки мардуми шумо моро бо анъанаҳои миллӣ – нону намак, чеҳраи қушод ва меҳрубонӣ пешвоз гирифтанд. Дар қўчаву хиёбонҳо бунёди сохтмонҳои азим, қорхонаҳои санояти, муассисаҳои илмиву фарҳангӣ, биноҳои бисёррошёнву боҳашами ин маскани пурфайзро дида, эҳсос кардем, ки дар ин ғўша ислоҳот ва навсозихо дар авҷ аст. Дар ҳар қўча, ки будем, моро самимона пазираи намуданд. Дар ҳудудҳои тоҷикинишини намоишҳои худро ба ҳамзабонон пешкаш намудем. Боз аз он хушдуд гаштем, ки дар ин ҷо ба санъату фарҳанг ва намоёндогони онҳо аҳамия-

ти бисёр медроанд. Бинои театро на танҳо дар маркази вилоят, ҳатто дар деҳоти дурдаст, низ бо усули замонавӣ сохта ва мўҳаққ шудаанд. Барои намоишҳои сахнавии мо ҳама чиз мўҳайё карда шуд. Ба ташкилкунандагон, хусусан ба директори театри ба номи Алишер Навоӣ вилоят Озодхонум Усмонова ташаккурӣ зиёд меғўем. Шинсоӣ бо Абдуҷалол Қодирӣ Истаравшани низ ба дўстии бародарӣ абадӣ мубаддал гашт. Оғози вохўриши ман бо Абдуҷалол чунин сурат гирифта буд. Баҳори соли 2018 дар ҳона сари компютер нишаста, бо эҷод машғул будам, ки яке телефон занг зад. Ғўширо бардоштам, марде ғўё аз ошноҳои наздики ман бошад, самимона салому алайк карда, дар қўчо буданамро пурсид. Гуфтам, ки дар ҳона ҳастам. Мардуми Намангон меҳнатдўсту меҳмоннавоз ва зиёда санъатдўст буданд. Намангон бошад, дарҳақиқат, шаҳри гулҳо будааст. Мо – аҳли ҷамоа ният дорем, ки дар Чашнвораи 65-уми байналмилалӣ иди гулҳо иштирок кунем. Дар охири чорабинӣ ба дастаи меҳмонон ифтихорнома ва тўҳфаҳои хотиравӣ тақдим карда шуданд. Ин ҳамкориҳои эҷодӣ барои таҳими минбаъдаи робитаҳои фарҳангии ду кишвар, мубодилаи таҷриба дар соҳаи санъати театрий ва пешниҳоди асарҳои сатҳи баланди бадеӣ ба тамошобинон хидмат хоҳад кард. Сафари хунарии театри вилояти Суғд дар Фарғона идома ёфт.

Шоҳида ДАМИНОВА, мухбири «Овози тоҷик» дар вилояти Намангон.

ДОИРАИ ҲАМКОРИҲОИ ФАРҲАНҒИ ВАСЕЪ МЕТАРДАД

Чанд рўз қабл гурўҳи эҷодии Театри давлатии мазҳакаи мусиқии ба номи Камоли Хучандии вилояти Суғди Тоҷикистон пас аз Намангон бо сафари хунарӣ ба шаҳри Фарғона омад. Роҳбарият ва гурўҳи эҷодии Театри драмаи мусиқӣ-мазҳакавии ба номи Юсуфҷон-қизик Шаҳарҷонии вилояти Фарғона меҳмононро бо рўҳияи идона хеле бошўқўҳ гирифтанд.

Дар доираи сафари хунарӣ намоишномаи «Қарзи вичдон»-и коргардон Умар Алиев, ки аз рўйи асарӣ нависанда Султон Сафаров таҳия ва ба гиромидошти Арбоби хунари Тоҷикистон Исмоил Саломов бахшида шуда аст, инчунин намоишномаи «Хубони нозпарвар» намоиш дода шуд. Ин ду намоишномаи сахнавиरो тамошобинони зиёд бо шавқу завқӣ баланд тамошо карданд ва марҳуми актёрони тоҷикро бо касбўйиҳо гарм истикбол гирифтанд.

Пеш аз намоиш дар долони театр ба муносибати ташири меҳмонони тоҷикистонӣ маросими қабул барпо гардид. Дар он гуфта шуд, ки маҳз ба шарофати сиёсати худмадоннаи ду абармард – Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев ва Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон соли 2018 робитаҳои ду кишвари ҳамҷаворо дўст аз нав муостаҳкам гардидаанд ва дар самтҳои гуногун вусъат пайдо карданд.

– Хосатан ҳамкориҳои ду вилояти ҳамҷавор – Фарғона ва Суғд дар соҳаҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва адабу фарҳанг низ беш аз пеш доман фарох менамояд. Ин сафари эҷодии хунарпешаҳои театр маҳз бар ҳамин асос сурат гирифтааст ва минбаъд давом хоҳад кард, – гуфт коргардони тоҷик Умар Алиев.

Мирасрор АҲРОРОВ, мухбири «Овози тоҷик».
Вилояти ФАРҶОНА.

МУҲАНДИСИ ЭҶОДКОР

Камина дар овони мактабҳои но Назирҷон Муллоҷон ном хонандаи мактаби Уротеппа шинос шуда будам ва ин ошноӣ ба дўстии бародарӣ мо пайваста, то поёни умраш, ки ба дараҷаи вазири санояти сабуқ ва хўроқори Тоҷикистон расида буд, давом кард. Минбаъд бо чанде аз фарзандони барўманди ин маскани қадима – Истаравшани Сўбхонқулихон Муртазоҷон, мутахаллис ба Меҳри, ки аз шарикдорони Садриддин Айни дар мадрасаи Бухоро буд, фольклоршинос ва таърихнигор, академик Раҷаб Амонов, олимӣ маъруфи соҳаи иқтисод, академик Ҳабибулло Саидмуродов, профессори Донишқадаи савдои Самарқанд Аслон Қўтфиддинов, донишманди эҷодкор, қони зарбулмасалу мақоли ва суҳанҳои ҳикमतомези халқӣ Разиқоллоҳ Абдуллозода, шоирон Саидали Мамур, Раъно Зоируддот, Валиҷон Акбарӣ, Нуринос ва дигарон дар суҳбату мулоқотҳо будам. Бо истаравшаниҳо, ки дар муҳити фарҳангии Тошқанд мавқеъ пайдо кардаанд, ҳамчун Шавкат Ниёзӣ, Муродҷон Махсудов, Маъруф Отаҳонзода, Шоҳаҳҷор Салимов ва боз чандин адибон донишмандон ва соҳибони касбу кори гуногун дўсти наздик шудам. Шинсоӣ бо Абдуҷалол Қодирӣ Истаравшани низ ба дўстии бародарӣ абадӣ мубаддал гашт. Оғози вохўриши ман бо Абдуҷалол чунин сурат гирифта буд. Баҳори соли 2018 дар ҳона сари компютер нишаста, бо эҷод машғул будам, ки яке телефон занг зад. Ғўширо бардоштам, марде ғўё аз ошноҳои наздики ман бошад, самимона салому алайк карда, дар қўчо буданамро пурсид. Гуфтам, ки дар ҳона ҳастам.

Саломи дўстони тошқандӣ Шоҳаҳҷор Салимов, Муродҷон Махсудов ва Маъруф Отаҳонзода расонда гуфт, ки нияти мулоқот бо инчони дорад. Абдуҷалол дар рафти суҳбат изҳор дошт, ки альбон дар яке аз ташкилотҳои бонуфузи сохтмони Тошқанд фаъолият дорад. Абдуҷалол Қодирӣ 28 февраль соли 1956 дар шаҳри Истаравшани вилояти Суғди Тоҷикистон ба дунё омада, беш аз 40 сол аст, ки дар шаҳри Тошқанд истиқомат мекунад. Гузаштагони Абдуҷалол ҳама аҳли фарҳангу адаб буда, дар таърихи санъати мусиқӣ ва овозхонии Осиеи Марказӣ мақоми арзанда доранд. Вай абарии Худойберди Танбўр – маъруф ба Зебонарӣ, набераи Мулло Абдулқодир Ҳофизӣ Истаравшани, фарзанди Ҳофизӣ халқии Тоҷикистон Абдураул Қодирӣ Истаравшани мебошад. Ҳамаи фарзандони Ҳофизӣ Истаравшани, фарзанди Ҳофизӣ халқии Тоҷикистон Абдураул Қодирӣ Истаравшани мебошад. Ҳамаи фарзандони Ҳофизӣ Истаравшани, фарзанди Ҳофизӣ халқии Тоҷикистон Абдураул Қодирӣ Истаравшани мебошад. Ҳамаи фарзандони Ҳофизӣ Истаравшани, фарзанди Ҳофизӣ халқии Тоҷикистон Абдураул Қодирӣ Истаравшани мебошад.

Дони онҳо Гулрўхсор, Ҳасану Хусеинҷон, Сўхробҷон ва Ситорабону соҳибӣ касбу кор гардида, ҳоло дар соҳаҳои гуногуни хоҷагии халқӣ Ўзбекистон хидмат мекунанд. Баъд аз он вохўри дар Самарқанд ҳар боре, ки ба Тошқанд равам, нахуст Абдуҷалолро дида, аз пайи қорҳои дигар мешавам. Банда ҳаддалимқон шейрҳои ӯро тахрир карда, ба чоп омода кардам. Чанд ғазал ва дубайтии ӯ дар матбуот нашр шудаанд. Ба чанд ғазалии ӯ муҳаммас баста дар китоби «Бўстони муҳаммас» ва чанд ғазалашро ба забони ўзбекӣ тарҷума карда, дар китобҳои худам ҷой додаам. Барои китоби ӯ «Садо аз зиндагӣ» сарсухан навиштам. Мо бо Абдуҷалол ба Ватани бобоёну падарии ӯ Истаравшани қадим сафар карда, дар ҳалқаи ёру дўстони суҳбату ороостаем. Абдуҷалолӣ зиндадил, китобдўст, шейфтаи шейру адаб, дар ҳаёт бисёр рўзҳои хурсандӣ дида, шахди шодиву нишот ҷашидааст ва ҳамеша ба онҳо шўкр намуда, ба бадиҳои қўрдило ва ғаму андўҳи рўзгор сабуру таҳаммул кардааст. Ҳамаи фазилаҳои ӯ дар дафтариҳои зиёди ашъораш – дубайтии рубоӣ, ғазалиёт, шейрҳои қўдоғона, манзумаи дostonҳои пурмуҳтаво ҳамчун «Лайли ва Маҷнун», «Ҳасаннома», «Хусеиннома», «Сўхробнома», «Ситораннома», «Ҷавоҳирнома», «Некрўнома», «Панду насихатҳо», «Ғазалиёт», «Дубайтиҳо», «Садо аз зиндагӣ» ва ғайра бо рангу мазмун ва оҳангҳои гуногун ифода ёфтаанд. Дафтари шейрҳои Абдуҷалолро варақ зада, ба ҳақ будани ин гуфтанҳо боварии қомил ҳосил мекунам. Чўнонӣ ӯ меғўяд:

Ёрони қўҳан, ки банда будам ҳамаро,

Дар банди асириҳо сугудам ҳамаро. Зинҳор зи кас вафо наҷўйед, ки ман, Дидам ҳамаро, озмудам ҳамаро. Дар навиштаҳои Абдуҷалол шодиву нишоти мардуми овоз, истиклоли Ватан, тасвири манзараҳои дилфиреби диёр дар фаслҳои гуногуни сол, ободони шаҳру деҳот, таҳсилу меҳнат, илму эҷод, таърихи дуру дарозӣ аҷодод бо панду насихатҳои орифона ба фарзандону наврасон тасвири худро ёфтаанд. Ин марди хунар ва эҷодкор ҳоло ба синни мубораки 70 қадам гузошта, альбон баробари меҳнати пуршафа ба сифати муҳандиси манзилҳои иқоматӣ ва қoшонаҳои иҷтимоӣ дар Тошқанди Нав, бо эҷоди шейру дostonҳои дилнишин низ машғул аст. Мо ӯро бо ин синни муборак табрик намуда, барояш сичагии бардавом, умри дароз, пирўзихо дар зиндагӣ таманно дорем. Дар ин ҷо як муҳаммаси худро бар ғазали Абдуҷалол меоварам:

САМАРҚАНДАМ

*Ба чашми ошиқони хеш тобонӣ, Самарқандам,
Ту зебу зинати аҳли Хурсонӣ, Самарқандам,
Миёни шаҳроқ монанди султонӣ, Самарқандам,
«Ҳамеша мисли гулбоғи шуқуфонӣ, Самарқандам,
Зи илму маърифат доим қарогонӣ, Самарқандам».*
*Ба дарди хеш қўйнд ошиқони пок дармонҳо,
Ки берунанд ин ашхос аз ҳар гуна фармонҳо,
Қунад осоиш аз файзу футўҳат қўмлаи қонҳо,
«Азизӣ баҳри фарзандони худ, эй шаҳри армонҳо,
Ки худ як шабқарогӣ шаҳри армонӣ, Самарқандам».*
*Дурахшад дар шаби маҳтоб ҳар қасри дурахшонат,
Биёяд бўйи гул як умр аз тарфи хиёбонат,
Бувад аҳли башар бо ташнагӣ умре санохонат,
«Хушвозанд ҳофизҳои бемонанди хушхонат,
Чу шоирҳои худ умре ғазалхонӣ, Самарқандам».*
Ҳамегўянд аҳли дил, ки хубият фаровон аст,

*Дару девори таърихи ту худ як дабистон аст,
Гули баҳти ту андар боғи шодият шуқуфон аст,
«Самоят пурсафою осмонат ахтаристон аст,
Чу фарзанди нақўноми Зарафшонӣ, Самарқандам».*
*Дилам чун тифли мактаб роҳ қўйнд бар дабистонат,
Гули шодӣ шуқуфад то абад андар гулистонат,
Ҳазорон шоират бошад ба меҳри дил санохонат,
«Ба чашмам нур бахшад лолаҳо андар хиёбонат,
Ки худ ҳамқисмати боғи гулистонӣ, Самарқандам».*
*Ба дил бахшад тавон ҳар нони бехамтои ширинат,
Бубахшад лаззате бар коми қон халвои ширинат,
Бинўшам қатра-қатра то абад саҳбои ширинат,
«Ҳаловатбахш бошад оби қонбахшои ширинат,
Таманнои тамоми ишқбозонӣ, Самарқандам».*

*Гули ишқи ту андар манзилам озода месабзад,
Дарахти орзу дар соҳилам озода месабзад,
Ниҳоли шодӣ андар маҳфилам озода месабзад,
«Ба ишқат сарв дар боғи дилам озода месабзад,
Ту хушбўтар зи мушқу шохӣ райҳонӣ, Самарқандам».*
*Ба авсофи ту шоирҳоро олимҳо санохонанд,
Тамони пиру барно қимататро хуб медонанд,
Ҳама фарзандҳоро ҳамчу Фағфўру Сулаймонанд,
«Мадорисҳои ту ганҷи бузург аз ниёгонанд,
Мақони лаълу ёқут, ғавҳаристонӣ, Самарқандам».*
*Қамарзода ба васфат дафтари шейру суҳан дорад,
Зи авсофат ба қалби хеш бехамто чаман дорад,
Ба боғи орзуи хеш сарву настаран дорад,
«Сарояд, Қодирӣ, васфи туро то қон ба тан дорад,
Яқинам то ба маҳшар зинда мемонӣ, Самарқандам».*

Аслиддин ҚАМАРЗОДА, Корманди шоистаи фарҳанги Ўзбекистон.

Забони модарии ман

ЗАБОН – ОИНАИ ТАЪРИХ, ФАРҲАНҒ ВА ҲАСТИИ МИЛЛАТ

Забони модарӣ – ганҷи бебаҳо ва муқаддасест, ки инсон онро аз гаҳвора меомўзад. Забон на танҳо воситаи муошират, балки оинаи таърих, фарҳанг ва ҳастии миллат мебошад.

Аз қўмла, забони тоҷикӣ яке аз қадимтарин забонҳои қанон ба ҳисоб меравад. Он таърихи ҳазорсолаҳо дошта, мероси бузургӣ адабӣ ва фарҳангиро дар худ нигоҳ доштааст. Бо ҳамин забон шоирони бузург, аз ҳабии Абуабдуллоҳи Рўдакӣ, Абулқосими Фирдавӣ, Ҳофизӣ Шерозӣ, Саъдии Шерозӣ, Низомии Ганҷавӣ ва дигарон ашъори қовидона офаридаанд, ки то имрўз мардумро ба некию зебоӣ роҳнамоӣ мекунанд. Ин забон рамзи ҳастӣ ва ифтихори миллати тоҷик мебошад. Дар Тоҷикистон забони тоҷикӣ ма-

қоми давлатӣ дорад ва ҳамчун омилҳои асосии ягонагӣ ва ваҳдати миллӣ хидмат мекунад. Бо ҳамин забон мардум фикру андешаи худро баён мекунанд, илму дониш меомўзанд ва фарҳанги худро ҳифз менамоянд. Забони модарӣ барои ҳар як инсон азизтарин забон аст, зеро бо ҳамин забон инсон аввалин суҳанҳоро мешунавад, аввалин фикрҳоро баён мекунад ва ҷаҳонро мешиносад. Муҳаббат ба забони модарӣ – ин муҳаббат ба миллат, таърих ва фарҳанги худ мебошад. Муслиҳиддини Саъдии Шерозӣ фармудааст:

*Чи ғўям, ки ногўфтанам беҳтар аст,
Забон дар даҳон посбони сар аст.
Забон модарӣ қўмлаи дўр ба муносибатҳои байналмиллӣ ва маънавият ҳамаватанонӣ берунмарзӣ бахшида ба Рўзи байналхалқии забони модарӣ – 21-феврал тахти мавзўи «Забони модарӣ – оинаи таърих, фарҳанг ва ҳастии миллат» чорабинӣ баргузор гардид. Олимон, забонишиносон, шоирӣ нависандагон ва намоёндогони миллатҳои мухталиф иштирокдорони чорабинӣ буданд. Баромадкунандагон оиди ҳифз ва эҳтиром ба забони модарӣ, рамзи ҳастӣ ва ифтихори миллат харф заданд. Намоёндогони марказҳои миллӣ-фарҳангии чумхурӣ ба забони модарӣ шейру суруд ва рақсҳои миллии худро намоиш доданд.*

Дар Ўзбекистон намоёндогони миллатҳои гуногун дўстонаву ҳамҷиҳатона ҳаёт ба сар мекунанд. Барои онҳо ҳамаи шароит – гиромидошти забон, миллат, урфу одат ва дигар аризиҳои миллӣ, баргузори суҳбату маҳфил ва чашнвораҳо фароҳам

оварда шудааст. Ҳамаи миллатҳои дўсту бародари кишварро бо рўзи забони модарӣ табрик мекунам, – гуфт фаъоли Маркази миллий-маданийи ҳамаватанонӣ Денис Сотников. – Ҳифз ва эҳтиром ба забони модарӣ вазиғаи ҳар як фарзанди миллат аст. Мо бояд қўишш намоем, ки забони худро пок нигоҳ дорем, онро омўзем ва ба наслҳои оянда бо ифтихор мерос гузорем. Зеро то замоне, ки забони модарӣ зинда аст, миллат низ зинда ва қовидон мемуонад. Намоёндогони Маркази миллий-фарҳангии тоҷикони чумхурӣ, барандаи мукофоти давлатии «Зулфия» Занҷирӣ Абдусаломова, қорманди рўзномаи «Овози тоҷик» Дилноза Раҳматова, донишҷўи Донишгоҳи давлатии забонҳои қанони Ўзбекистон Саъбағул Тўева аз ашъори бузургони хиради форс-тоҷик шейрҳо қироат намуданд.

С. БЕКНАЗАРОВА, хабарнигори «Овози тоҷик».

Овози тоҷик
МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши,
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тоҷик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир Шерпўлод ВАКИЛОВ
Рўзнома ҳафтае ду маротиба: рўзҳои қоранбе ва шанбе чоп мешавад.
Рўзнома дар компютерхонаи идора ҳарфинӣ ва саҳифабандӣ гардид.

Ҳаҷми насри бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи қопи ду интервали ва шейр аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рўзнома ба мактубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.
Рўзнома 25 июни соли 2008 дар Оҷонсии матбуот ва ахбороти Ўзбекистон тахти рақами 0003 ба рўйхат гирифта шудааст.
Индекси нашр – 170 . Фармоиши 2 Г-228.
Адади нашр 2123. Ҳаҷм 2 қўзӣ қопи.
Усули нашр – офсет, андозаи А-2.

Мухаррири навбатдор:
Г. Кабирова.
Саҳифабанд-дизайнер:
Т. Хўтаева.
Мувофиқи қадвал – 21.00
Ба чоп сугурда шуд – 01.00

Нишонии мо:
100011 ш. Тошқанд, қўчан Навоӣ, 30, ошённа 4.
Телефонҳо: қабулҳо: +998555200337;
Котибот: +998555200336.
Факс: +998555200337.
сайт: http://ovozitojik.uz/, e-mail: ovozitoj@umail.uz, ovozitoj@list.ru
Индекси обўна 170.
Матбааи таъбу нашри Ширкати саҳомии «Шарк». Нишонии қорхона: қўчан Буюк Тўрқон, қанони 41.